

Strategia Rozwoju Wydziału Humanistycznego na lata 2026-2029

projekt do konsultacji ze Wspólnotą Uczelni

Obszar strategiczny I: Badania naukowe

I.1. Wspieranie interdyscyplinarnych i międzyobszarowych projektów badawczych motywujących pracowniczki i pracowników WH do współpracy między dyscyplinami i obszarami badawczymi.

Inicjowanie i wspieranie – na poziomie organizacyjnym, strukturalnym i finansowym – interdyscyplinarnych projektów badawczych z udziałem przedstawicieli nauk humanistycznych, koncentrujących się na analizie złożonych problemów współczesności (np. myślenie krytyczne, etyka AI, humanistyka cyfrowa, filozofia środowiska w kontekście zmian klimatu, etyka badań naukowych) i odzwierciedlających charakter badań naukowych z zakresu nauk humanistycznych prowadzonych na świecie.

I.2. Motywowanie pracowniczek i pracowników WH do pozyskiwania środków zewnętrznych na prowadzenie działalności badawczej, w tym projektów grantowych.

Zadanie zakłada nie tylko wsparcie wydziałowego zespołu ds. projektów, ale także podnoszenie wśród pracowniczek i pracowników świadomości realiów finansowych Uczelni, w tym poszczególnych instytutów. Środki na działalność badawczą z potencjału badawczego WH nie pozwalają na wszechstronne i wyczerpujące finansowanie aktywności badawczej wszystkich pracowników badawczych i badawczo-dydaktycznych WH, dlatego poszczególne instytuty, zespoły badawcze i inne jednostki wewnątrz wydziałowe (tj. przede wszystkim osoby nimi kierujące) mają do odegrania istotną rolę w promowaniu modelu finansowania badań ze środków pozyskanych ze źródeł zewnętrznych. Dotyczy to także rozwoju struktur wspierających – merytorycznie i formalnie – tworzenie i składanie wniosków grantowych.

I.3. Podniesienie widzialności międzynarodowej badań prowadzonych przez pracowniczki i pracowników UŚ poprzez wzrost liczby monografii autorskich opublikowanych w prestiżowych wydawnictwach zagranicznych.

Zadanie ma na celu zwiększenie liczby monografii opublikowanych przez pracowników Wydziału Humanistycznego w cieszącym się najwyższym uznaniem zagranicznych oficynach wydawniczych, w tym w wydawnictwach z poziomu II wykazu ministerialnego. Docelowo planuje się publikację co najmniej 7 takich monografii w każdym roku akademickim. Niezależnie od doraźnych korzyści ewaluacyjnych takie publikacje zwiększą widzialność Wydziału Humanistycznego za granicą i ugruntują pozycję poszczególnych badaczy

w środowisku naukowym (i poza nim) na długie lata. Monografie autorskie opublikowane w najbardziej cenionych w naukach humanistycznych oficynach stworzą okazję do partnerskiej współpracy z wybitnymi naukowcami z całego świata, a poszczególnym dyscyplinom pozwolą na ubieganie się o najwyższe kategorie w ewaluacji dorobku naukowego.

I.4. Wzbogacenie warsztatu naukowego badaczek i badaczy o zaawansowane kompetencje cyfrowe, ze szczególnym uwzględnieniem narzędzi bazujących na sztucznej inteligencji.

Zadanie ma na celu zwiększanie korzyści ze świadomego stosowania narzędzi sztucznej inteligencji na różnych etapach procesów badawczych i dydaktycznych. Zadanie obejmuje m.in.:

- monitorowanie oraz pogłębienie badań dotyczących praktycznych, etycznych, kulturowych i prawnych aspektów wykorzystania cyfrowych technologii i narzędzi informacyjno-komunikacyjnych, a w szczególności sztucznej inteligencji;
- szkolenia dotyczące zastosowania narzędzi AI w badaniach naukowych z zakresu humanistyki oraz w dydaktyce uniwersyteckiej;
- badania dotyczące wykorzystania narzędzi AI w działalności naukowej z zakresu humanistyki i pracy dydaktycznej pracowników Wydziału.

I.5. Promocja badań oraz wzrost liczby publikacji i wystąpień na konferencjach naukowych związanych z ideą humanistyki śląskiej jako części dziedzictwa europejskiego.

Zadanie polega na czytelnym zdefiniowaniu tych obszarów humanistyki, które z jednej strony podkreślą odrębność regionu śląsko-zagłębiowskiego, z drugiej będą na tyle atrakcyjne i nowatorskie w skali kraju i Europy, że przyczynią się do pozyskania grantów i innych środków na badania. Można to uzyskać dzięki stworzeniu ekosystemu akademickiego, który będzie sprzyjał współpracy między pracownikami WH reprezentującymi różne dyscypliny i tworzącymi interdyscyplinarne zespoły lub centra badawcze.

Obszar strategiczny II: Osoby studiujące i kształcenie

II.1. Doskonalenie oferty dydaktycznej Wydziału poprzez modyfikację programów studiów, wprowadzenie nowych kierunków oraz metod i form nauczania.

Zadanie polega na aktualizacjach i modyfikowaniu już istniejących programów studiów, tworzeniu nowych programów kształcenia, reagujących na aktualne potrzeby społeczne; opracowywaniu i doskonaleniu programów kształcenia we współpracy z instytucjami i organizacjami zewnętrznymi, upowszechnianiu innowacyjnych rozwiązań dydaktycznych, wdrażaniu nowych technologii w procesie kształcenia, w szczególności z wykorzystaniem narzędzi AI zgodnie ze specyfiką poszczególnych form kształcenia.

W szczególności należy zwrócić uwagę na zwiększanie liczby modułów włączających praktyczne zastosowanie wiedzy, np. poprzez zajęcia projektowe, warsztatowe, praktyczne, ćwiczenia terenowe, wizyty studyjne w instytucjach; wprowadzanie nowych rozwiązań w ofercie dydaktycznej, pozwalających osobom studiującym na wybór modułów na różnych kierunkach i ich realizację w trybie indywidualnym, spersonalizowanie ścieżek edukacyjnych i nowoczesnych metod nauczania, a także na lepszą integrację praktyk zawodowych z tokiem studiów – np. przez tworzenie tzw. „projektów wdrożeniowych”.

II.2. Podjęcie działań mających na celu wzrost kompetencji dydaktycznych kadry; rozbudowanie systemu wsparcia psychologicznego.

Zadanie polega na podniesieniu kompetencji dydaktycznych kadry naukowej, zwłaszcza w odniesieniu do świata cyfrowego, technik prezentacji, AI, obsługi nowoczesnego sprzętu dydaktycznego (tablic multimedialnych), komercjalizacji i popularyzacji badań naukowych, wspieranie młodej kadry poprzez konsultacje z doświadczonymi pracownikami, a także wzmocnienie współpracy z i w zakresie szkoleń, superwizji, mentoringu i innych form wspierania dydaktyki akademickiej, w szczególności z Centrum Dydaktyki Akademickiej.

Szczególną uwagę zwraca się także na pracę nad kompetencjami społeczno-psychologicznymi nauczycieli akademickich, dotyczącymi radzenia sobie z trudnymi sytuacjami interpersonalnymi oraz rozbudowanie systemów pomocy dla nauczycieli dydaktycznych, zapobiegających kryzysom zdrowia psychicznego.

II.3. Opracowanie strategii wsparcia rozwoju naukowego i kompetencji społecznych osób studiujących.

Zadanie polega na systematycznym włączaniu osób studiujących w badawcze inicjatywy pracowników WH poprzez m.in: zainicjowanie serii publikacji studenckich (wraz z poprzedzającymi je konferencjami), zaprojektowanie podstron kierunków prezentujących różne aktywności studenckie, wspieranie rozwoju systemu tutoringu akademickiego, pozwalającego studentom na realizację indywidualnych i grupowych przedsięwzięć badawczych lub praktycznych pod opieką pracowników naukowo-dydaktycznych, a także powołanie testowej grupy konsultacyjno-projektowej (przy udziale Zespołu ds. Projektów WH) dla osób studiujących, chcących prowadzić badania naukowe, wymagające finansowania zewnętrznego. Grupa miałaby na celu przede wszystkim: 1) przedstawienie możliwości finansowania zewnętrznego badań dla osób studiujących; 2) analizę potrzeb; 3) współpracę przy redakcji wniosków (kwestie metodologiczne – wybrany pracownik, kwestie formalno-rachunkowe – Zespół ds. projektów WH, kwestie merytoryczne – pracownik wybrany przez danego aplikującego, pełniący we wniosku funkcję opiekuna naukowego przyszłego projektu). Służyłoby to także rozwijaniu idei wspierania projektów studenckich, opartych na produkcji wydarzeń, działań artystycznych, społecznych, naukowych, środkami finansowymi poza obiegiem kół naukowych.

II.4. Wsparcie indywidualnych i kolektywnych potrzeb osób studiujących w przestrzeni wydziałowej.

Zadanie polega na systematycznej rozbudowie infrastruktury (m.in. o specjalistyczne sale takie jak galeria wystawiennicza, laboratorium historii mówionej, laboratorium digitalizacyjne, laboratorium eseju wizualnego z odpowiednim sprzętem i oprogramowaniem), a także w kontekście potrzeb osób z niepełnosprawnościami i neuroróżnorodnych, bieżącym monitoringu już dostępnej bazy, stałym jej uzupełnianiu m.in. w zakresie technologii cyfrowej i informatycznej, a także stworzeniu laboratorium przestrzeni wspólnych. Głównym zadaniem laboratorium byłoby opracowanie partycypacyjnego procesu kształtowania przestrzeni wspólnych na Wydziale Humanistycznym w celu zwiększenia komfortu studiowania, dbania o wspólny dobrostan pracowniczek, pracowników i osób studiujących, kształtowania przestrzeni przynależności, wsparcie w zakresie tutoringu rówieśniczego, szczególnie dla studentów pierwszego roku. Istotnym elementem tego zadania jest także przemyślenie i zaaplikowanie narzędzi służących zbudowaniu głównego kanału komunikacji na Wydziale Humanistycznym, pozwalającego wszystkim studiującym i prowadzącym zajęcia śledzić

wydarzenia odbywające się w obrębie budynku i wydarzenia realizowane przez studentki/studentów i pracowniczki/pracowników Wydziału.

II.5. Opracowanie i wdrożenie wydziałowej strategii promocji kierunków i upowszechniania oferty edukacyjnej.

Zadanie polega na zintensyfikowaniu pracy nad widocznością kierunków humanistycznych w mediach społecznościowych; wykorzystanie w tym celu również współpracy z interesariuszami zewnętrznymi, rozbudowaniu i urozmaiceniu oferty skierowanej do kandydatów i kandydatek (m.in. inicjatyw takich jak dni otwarte poszczególnych jednostek i kierunków, organizowanie konkursów dla szkół średnich; wizyty pracowników w placówkach edukacyjnych, nagradzanie studentów wykazujących wyjątkowe zaangażowanie na rzecz rozwoju kierunków. W ramach tego zadania istotne jest także opracowanie nowych metod monitorowania przyczyn rezygnacji ze studiów, dążenie do zmniejszenia tego zjawiska m.in. poprzez wykorzystanie możliwości tutoringu rówieśniczego.

Obszar strategiczny III: Kadra

III.1. Pozyskiwanie pracowników o najwyższych kwalifikacjach.

Zadanie polega na wzmacnianiu pozycji badawczej oraz edukacyjnej WH poprzez odpowiedni dobór kadry, która powinna być rekrutowana spośród osób wyróżniających się dorobkiem naukowym, wysokimi kompetencjami dydaktycznymi oraz zaangażowaniem społecznym. Ma to szczególne znaczenie w kontekście zmian personalno-kadrowych, jakie w latach 2025-2029 nastąpią w strukturach WH.

Zadanie opiera się na następujących wytycznych:

- pełna transparentność konkursów;
- właściwe planowanie zapotrzebowania kadrowego (polityka rozwoju kadrowego poszczególnych instytutów WH).

III.2. Rozwój działań, w tym szkoleń, kursów, spotkań, poprawiających bezpieczeństwo (w tym cyfrowe) na WH.

Zadanie ma na celu wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa (cyfrowego, psychicznego itd.) pracowników i pracowniczek WH.

Obszar strategiczny IV: Wpływ społeczny

IV.1. Współpraca z interesariuszami zewnętrznymi i otoczeniem (gospodarczym, mediami, instytucjami kultury) w celu rozwiązywania bieżących problemów/wyzwań społecznych, kulturowych i edukacyjno-naukowych regionu; humanistyka publiczna.

Zadanie polega na rozwijaniu wsparcia dla pracowników Wydziału w aktywnym angażowaniu się w działania na rzecz otoczenia społeczno-gospodarczego. Obejmuje to identyfikację społecznie ważnych problemów badawczych we współpracy z otoczeniem, realizację badań i projektów wdrożeniowych we współpracy z partnerami zewnętrznymi, transfer osiągnięć naukowych do gospodarki, popularyzację nauki, rozwój kompetencji w zakresie komunikacji naukowej i współpracy z otoczeniem. Kluczowym elementem jest również wsparcie w planowaniu i dokumentowaniu wpływu tych działań, zgodnie z wymogami ewaluacyjnymi. Realizacja zadania ma na celu zwiększenie zaangażowania pracowników i efektywności wykazywania pozytywnego wpływu działalności naukowej i dydaktycznej Wydziału na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki. Współpraca ekspercka z interesariuszami zewnętrznymi reprezentującymi różne środowiska, w tym: instytucje kultury, szkoły, ośrodki akademickie i placówki edukacyjne, jednostki administracji publicznej i samorządowej, stowarzyszenia i organizacje pozarządowe, media publiczne i komercyjne oraz biznes.

IV.2. Wzmocnienie kompetencji i wsparcia pracowników Wydziału w zakresie kreowania i dokumentowania wpływu społecznego.

Opracowanie listy badań, które w kolejnej ewaluacji mogą zostać ocenione w ramach kryterium wpływu społecznego. Zachęcenie pracowników do świadomego gromadzenia dowodów wpływu społecznego własnych badań, a szczególnie badań zespołów badawczych. Podkreślenie znaczenia współpracy z otoczeniem społecznym i gospodarczym. Rozwijanie kompetencji pracowników Wydziału w zakresie komunikacji naukowej i popularyzacji nauk humanistycznych, ukierunkowanej zarówno na audytorium krajowe, jak i międzynarodowe, w celu zwiększenia "wpływu społecznego" i budowania autorytetu Uczelni. Opracowanie wydziałowych wytycznych dotyczących identyfikacji, dokumentowania i opisywania wpływu społecznego badań prowadzonych w naukach humanistycznych w kontekście Kryterium III ewaluacji, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu na kulturę, debatę publiczną, myślenie krytyczne, postawy etyczne oraz dokumenty programowe instytucji.

IV.3. Popularyzacja badań naukowych.

Realizacja cyklu otwartych inicjatyw popularyzujących badania jednostki wśród różnych grup odbiorców, organizacja wydarzeń edukacyjnych, kampanii medialnych oraz przygotowanie publikacji popularnonaukowych. Zadanie zakłada współpracę z lokalnymi partnerami oraz wykorzystanie nowoczesnych kanałów komunikacji, by podkreślić rolę humanistyki w życiu społecznym i kulturowym regionu.

Obszar strategiczny V: Współpraca z otoczeniem międzynarodowym

V.1. Promocja badań naukowych związanych z regionalnym dziedzictwem kulturowym i tożsamością regionalną Górnego Śląska i Zagłębia Dąbrowskiego poza granicami kraju.

Zadanie polega na realizacji odrębnych badań, projektów edukacyjnych i wydarzeń promujących dziedzictwo kulturowe i historyczne regionu. Planowane działania będą obejmować współpracę z zagranicznymi instytucjami kultury, organizację wystaw, konferencji, publikacji w językach obcych oraz prezentację regionalnych tematów w ramach programów wymiany akademickiej.

W ramach współpracy z otoczeniem międzynarodowym WH będzie koordynować swoje działania z jednostkami administracji samorządowej, agencjami promującymi region, mediami regionalnymi i krajowymi, a także osobami odpowiedzialnymi za efektywną komunikację z otoczeniem społecznym Uniwersytetu.

V.2. Podniesienie roli i liczebności profesorów wizytujących w instytutach oraz na kierunkach dydaktycznych WH poprzez stworzenie transparentnego systemu finansowania ich pobytu ze środków Uczelni oraz wypracowanie zasad organizacji ich wizyt we współpracy z pionem administracyjnym Uczelni, przede wszystkim z jednostkami i działami odpowiedzialnymi za współpracę z zagranicą.

Realizacja zadania przyniesie wzmocnienie jakości naukowej i dydaktycznej profesorami wizytującymi, podniesie poziom umiędzynarodowienia Wydziału Humanistycznego i pozwoli na promocję unikalnych walorów regionu. Istotne jest wzmocnienie obecności i zaangażowania profesorów wizytujących w życie naukowe wydziału, ponieważ trwałe efekty współpracy międzynarodowej są możliwe jedynie w sytuacji, kiedy pojawią się warunki do realizacji wspólnych projektów badawczych. Pobyt profesora wizytującego powinien owocować wymiernymi korzyściami dydaktycznymi i badawczymi dla całego wydziału.

V.3. Międzynarodowa promocja badań naukowych prowadzonych przez czołowych badaczy WH w mediach cyfrowych.

Współpraca międzynarodowa oraz międzynarodowa widzialność badań prowadzonych przez naszych badaczy wymaga promocji dorobku i planów badawczych w sposób nowoczesny, atrakcyjny i pozwalający na dotarcie do szerokiego grona odbiorców zarówno akademickich,

jak i spoza akademii. Zadanie polega na stworzeniu modelu promocji i popularyzacji osiągnięć badawczych pracowniczek i pracowników WH na kanale YT UŚ oraz w mediach społecznościowych, w tym stworzenie specjalnej przestrzeni wirtualnej – na przykład w ramach strony wydziałowej – na nagrania video i podcasty opisujące wspomniane osiągnięcia. Syntetyczna forma będzie zachętą do zapoznania się z takimi treściami. Nagrań w języku angielskim zajmie się Centrum Medialne UŚ lub inna wyspecjalizowana komórka pod nadzorem specjalistów z zakresu promocji nauki.

V.4. Umiejędzynarodowienie badań nad twórczością Luce Irigaray (w ramach prac prowadzonych przez zespół badawczy „Pracownia badań feministycznych” w Instytucie Literaturoznawstwa).

Badania zaplanowane w „Pracowni badań feministycznych” IL mają dotyczyć w pierwszej kolejności dzieła Luce Irigaray i będą systematycznie rozszerzane w polu feministycznej krytyki literackiej i zagadnień genderowych. Francuska filozofka przekazała już część materiałów archiwalnych związanych z jej dziełem; będą one systematycznie uzupełniane. Badania będą wspierane dotacją celową Luce Irigaray. Planuje się ich systematyczne rozszerzanie i umiejędzynarodowianie; współpraca z badaczami z Francji, Belgii, USA i Kanady.

Obszar strategiczny VI: Infrastruktura

W miarę możliwości finansowych Wydziału dalsza modernizacja i doposażenie sal dydaktycznych i pracowni w sprzęt komputerowy, dydaktyczny, technologie informatyczne (w pierwszej kolejności w obiekcie przy ul. Bankowej 11).

Optimalizacja wykorzystania infrastruktury i sprzętu poprzez współdzielenie zasobów infrastruktury przez wszystkie kierunki WH.

Rozwijanie, w miarę możliwości finansowych WH, infrastruktury IT i oprogramowania wspierającego cyfryzację procesów administracyjnych, dydaktycznych, badawczych. Uporządkowanie i optymalne zarządzanie licencjami – w tym zakup nowych - do specjalistycznego oprogramowania badawczego, dydaktycznego i administracyjnego. Zapewnieniu dostępu do aktualnych baz danych i publikacji oraz oryginalnych programów wspierających badania naukowe.